

Tiedote tutkittaville

Verkon affektiiviset käytännöt: Vihapuheen tuottaminen, kokemus ja hallinta digitaalisella aikakaudella (Haffect)

Pyydämme Teitä osallistumaan tähän tutkimukseen, jossa tutkitaan, kuinka vihapuheeseen kytkeytyviä tunteita tuotetaan, koetaan, kierrätetään ja hallinnoidaan verkossa. Sinua pyydetään tutkimukseen, koska sinulla on kokemusta ilmiöstä, joka tässä tutkimuksessa määritellään vihapuheeksi, joko sen tekijänä tai sen kohteena taikka verkkoalustan moderaattorina tai muuna verkkoalustan edustajana.

Tämä tiedote kuvaa tutkimusta ja siihen osallistumista. Pehdyttyänne tähän tiedotteeseen teille järjestetään mahdollisuus esittää kysymyksiä tutkimuksesta, minkä jälkeen teiltä pyydetään suostumus tutkimukseen osallistumisesta.

Tutkimuksen tarkoitus

Tutkimuksen tarkoituksena on syventää ymmärrystä vihapuheesta verkossa. Tutkimuksessa tarkastellaan erilaisia tunteita ja kokemuksia, joita vihapuheen tuottamiseen, levittämiseen ja sen kohteena olemiseen liittyy. Tutkimuksessa tarkastellaan myös teknologiayritysten pyrkimyksiä hallinnoida digitaalisilla alustoilla ilmenevää vihapuhetta erilaisin keinoin, kuten moderoinnilla. Tutkimuksessa tuotetun tiedon pohjalta voidaan paremmin ymmärtää vihapuheen tuottamisen, kokemisen ja hallinnoimisen prosessia digitaalisella aikakaudella.

Tutkimuksen kulku

Tutkimushanke kestää kokonaisuudessaan noin neljä vuotta, mutta haastattelunne on kertaluonteinen, ellei tapaamisessa sovita yhdessä toisesta haastattelukerrasta. Haastattelut tehdään valitsemallasi tavalla joko kasvokkain tai puhelimesta (jolloin tallennamme haastattelun ääninauhalle), etävideoyhteydellä (esim. Zoom- tai Teams-palvelun välityksellä, jolloin tallennamme videohaastattelun ääninauhana ilman kuvaa) tai kirjallisesti (sähköpostitse tai sosiaalisen median alustan chat-toiminnolla). Yksi haastattelu kestää noin 30 minuutista kahteen tuntiin. Tutkimukseen osallistumisesta ei makseta palkkiota.

Millä tavalla tutkimusaineistoa kerätään?

Tutkimukseen osallistuvia haastatellaan. Haastatteluihin pyydetään yhteensä 10-25 tutkittavaa. Haastateltavien ikäraja on 18 vuotta.

Tutkimuksessa kerätään myös vihapuheeksi luokiteltavissa olevaa materiaalia eri sosiaalisen median alustoilta laskennallisten menetelmien ja tutkijoiden tekemän verkkoetnografian avulla. Lisäksi tutkimusaineistoa kerätään vihapuheeseen liittyvistä taiteellisista produktioista.

Tutkimukseen liittyvät hyödyt ja riskit

Vihapuhe on moniulotteinen ja jossakin määrin politisoitunut aihe. Sen tuottajiin, levittäjiin ja vastaanottajiin liitetään mahdollisesti julkisuudessa häpeää tai muita leimoja. Tämän tutkimuksen tai tutkijoiden tehtävä ei ole arvottaa ilmiötä vaan ainoastaan tutkia sitä. Me emme siis arvostele emmekä edusta mitään tiettyä näkökantaa. Pidämme huolta siitä, että haastattelutilanne pysyy mahdollisimman neutraalina ja miellyttävänä. Haastattelu voidaan keskeyttää missä tahansa vaiheessa tutkittavan niin halutessa.

Haastatteluihin sisältyy mahdollinen riski siitä, että haastattelutilanne herättää ikäviä tunteita. Pyrimme siihen, että voimme keskustella niistä rauhallisesti ja että traumaattisia kokemuksia ei synny. Voit halutessasi vetäytyä tutkimuksesta ilman perusteluja. Varmistamme ennen suostumukseksi keräämistä, että ymmärrät tutkimuksen ja haastattelutilanteen luonteen, oman roolisi ja tutkijan roolin. Tarpeen tullen pyrimme antamaan sinulle tietoa siitä, miten voit hakeutua ammattiavun pariin. Tutkijat ovat velvollisia ilmoittamaan viranomaisille, mikäli tutkimushaastattelun yhteydessä tulee tietoon rikoslain (563/1998) 15 luvun 10 §:n mukainen törkeä rikos. Vihapuhe sellaisenaan ei täytä törkeän rikoksen tunnusmerkistöä.

Tutkimukseen osallistumisesta ei ole teille välitöntä hyötyä, mutta tutkimuksen tuloksia voidaan hyödyntää edelleen koulutuksessa ja tutkimuksessa.

Luottamuksellisuus, tietojen käsittely ja säilyttäminen

Teistä kerättyä tietoa käsitellään luottamuksellisesti EU:n tietosuojalain edellyttämällä tavalla.

Tutkimusaineistoa käsitellään tutkimuksen aikana pseudonymisoituna. Se tarkoittaa, että tutkijat ovat poistaneet siitä henkilön suoran tunnistamisen mahdollistavan tiedon. Myös pseudonyymi osallistuminen esimerkiksi osallistujan itse valitseman some-alustan chat-palvelun kautta on mahdollista. Tutkimustulosten ja julkaisujen yhteydessä aineisto anonymisoidaan täysin, eli tutkimuksen yhteydessä ei julkaista sellaisia tietoja, jotka mahdollistaisivat yksittäisten henkilöiden tunnistamisen.

Sosiaalisesta mediasta ladattavista aineistoista talletetaan pelkästään ne muuttujat, jotka ovat julkisesti saatavilla ja joita välttämättä tarvitaan tutkimusta varten (kuten viestin sisältö, julkaisualusta ja julkaisun ajankohta, käyttäjän nimimerkki tai käyttäjänimi). Tietoja käsitellään tutkimuksen kuluessa pseudonymisoituna ja tutkimusjulkaisuissa anonymisoituna. Aineistoa ei hyödynnetä yksilöityjen henkilöiden toiminnan kuvaamiseen. Sosiaalisen median viestejä ei julkaista missään sellaisenaan, eikä viestien sisältöjä luovuteta eteenpäin.

Tutkimuksen yhteydessä kerätyt aineistot säilytetään Tampereen yliopistossa hankkeen päätyttyä 31.8. 2025 korkeintaan 3 vuotta, jonka jälkeen kaikki henkilötietoja sisältävä aineisto hävitetään. Tutkimushankkeen aikana selvitetään, onko jokin aineiston osa mahdollista arkistoida pitkäaikaisesti aineiston jatkokäyttöä varten. Arkistoinnin harkinnassa noudatetaan aineistoa koskevia eettisiä, oikeudellisia ja sopimuksista johtuvia periaatteita ja rajoituksia.

Tutkimuksen rahoittajat

Tutkimusta rahoittaa Suomen Akatemia. Hankkeen tutkijat työskentelevät Tampereen yliopistossa ja Jyväskylän yliopistossa.

Vapaaehtoisuus

Tutkimukseen osallistuminen on haastatteluiden osalta vapaaehtoista. Haastateltava voi milloin tahansa kieltäytyä osallistumasta tutkimukseen sitä perustelematta tai keskeyttää osallistumisen ilman seuraamuksia. Lisäksi voitte väliaikaisesti keskeyttää tutkimuksen. Jos osallistuminen tutkimukseen syystä tai toisesta peruuntuu tai keskeytyy, keskeyttämiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa. Sosiaalisen median aineistoa kerätään vain julkisilta alustoilta, joilla henkilöt omasta tahdostaan toimivat ja kirjoittavat julkisesti.

Vakuutukset ja korvaukset

Tutkittavat on vakuutettu henkilö- ja esinevahinkojen osalta Tampereen yliopiston vakuutuksella.

Yksityisyys tutkimusjulkaisuissa ja tutkimuksesta tiedottaminen

Tutkimusaineistoa käsitellään tutkimusjulkaisuissa anonymisoituna, jolloin niissä ei julkaista sellaisia henkilötietoja, joiden avulla yksittäiset henkilöt olisivat suoraan tunnistettavissa. Julkaisut voivat sisältää anonymisoituja suoria otteita haastatteluista.

Tutkimuksesta valmistuu julkaisuja tieteellisiin lehtiin ja kirjoihin. Lisäksi tutkimusta esitellään kotimaisissa ja kansainvälisissä tieteellisissä konferensseissa ja seminaareissa. Tutkimuksesta saatetaan käydä kutsusta kertomassa myös esimerkiksi valtionhallinnon, kunta-alan tai kansalaisjärjestöjen tapahtumissa. Anonymiteetti pätee silloinkin. Tutkimuksen vastaava johtaja tiedottaa julkaisuista erikseen pyydettyään.

Lisätiedot

Tutkimuksen vastuullinen johtaja on professori Kaarina Nikunen. Hänet tavoittaa sähköpostiosoitteesta kaarina.nikunen@tuni.fi tai puhelimitse puh. 0294 5211

Tutkijoiden yhteystiedot

Reeta Pöyhkäri
Tampereen yliopisto
050-4739394, reeta.pöyhkäri@tuni.fi